

Білик Т.С. Гра як метод реалізації виховної функції уроку математики у початковій школі /Т.С.Білик // Інноваційні наукові дослідження у галузі педагогіки та психології : Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції, м.Запоріжжя, 3-4 лютого 2017 р. – Запоріжжя : Класичний приватний університет, 2017 р. – С. 6-10.

ГРА ЯК МЕТОД РЕАЛІЗАЦІЇ ВИХОВНОЇ ФУНКЦІЇ УРОКУ МАТЕМАТИКИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Гра – це найприродніша і найпривабливіша діяльність для молодших школярів. В іграх відбувається невимушене спілкування дитини з колективом класу, взаєморозуміння між учителем і учнем. У процесі гри в дітей виробляється звичка зосереджуватися, працювати вдумливо, самостійно, виховується шанобливе ставлення до навколишнього середовища.

Одним із найперспективніших шляхів виховання активних учнів, озброєння їх необхідними вміннями і навичками є впровадження активних форм і методів навчання, серед яких провідне місце займають ігри. Цінність цього методу полягає в тому, що в ігровій діяльності освітня, розвиваюча й виховні функції взаємодіють між собою для покращення результату. У Законі України „Про загальну середню освіту” зазначено, що освіта має бути спрямована на забезпечення всебічного розвитку особистості. Вчитель повинен пам’ятати, що кожна дитина – неповторна, вона має свій індивідуальний спосіб навчання та виховання. [2, с.42].

Враховуючи вікові та індивідуальні особливості дітей, учителі початкових класів та груп продовженого дня разом з іншими формами та методами виховної роботи активно використовують усі види ігор. Вони відбирають їх відповідно до завдань навчально-виховної роботи. Обов’язковою умовою при цьому є встановлення зв’язку між виховною роботою на уроках і в позаурочний час.

Макаренко А.С. писав: „Гра має важливе значення в житті дитини... Якою буде дитина в грі, такою вона буде і в праці, коли виросте. Тому виховання майбутнього діяча відбувається перш за все в грі...” Отже, гра, її організація – ключ в організації виховання[4,с.367-368].

Видатний педагог, Сухомлинський В.О. писав: „ В грі розкривається перед дітьми світ, розкриваються творчі можливості особистості. Без гри немає і не може бути повноцінного розумового розвитку. Гра – величезне світле вікно, через яке в духовний світ дитини вливається життєдайний потік уявлень, понять про навколишній світ. Гра – це іскра, що запалює вогник допитливості і любові до знань”[5, с.95].

Сьогодні важлива роль відводиться ігровим навчальним технологіям на уроках математики. Сучасний курс математики має великі розвиваючі та виховні можливості завдяки своїй цілісності й логічній строгості. Тому для того, щоб учні початкових класів краще усвідомили важливі математичні ідеї, вчителі повинні підбирати такі методи навчання та виховання, у яких матеріал подається на доступному для дітей рівні. Відомо, що зміст уроків математики для молодших школярів багато в чому зумовлений ігровим матеріалом, тому виникає потреба у матеріальному забезпеченні таких уроків.

У процесі розв’язування задач психологічний та методичний аспект виховання досліджували Балл Г.О., Гурова Л.Л., Максименко С.Д., Машбиць Є.І., Менчинська Н.О., Побірченко Н.А., Слєпкань З.І., Фрідман Л.М.. Психолого-педагогічні і методичні основи диференційованого навчання розкрито в працях Бурди М.І., Гільбуха Ю.З., Дубинчук О.С., Логачевської С.О., Савченко О.Я., Унт І.Е. та ін. Особливу увагу розвитку математичних вмінь як засобу розвитку мислення, формування системи математичних і загальносоціальних понять, добору задач з виховним змістом до підручників початкової школи приділяли Бєвз Г.П., Колягін Ю.М., Тєслєнко І.Ф., Столяр А.А., Фрідман Л.М., у початковій школі – Бантова М.О., Бєльтюкова Г.В., Богданович М.В., Гап’юк Г.В., Левшин М.М., Мороз М.Г., Король Я.А., Кочіна Л.П., Пчолко А.С., Уткіна Н.В. та ін.

Застосування дидактичних, сюжетно-рольових, рухливих ігор на уроках математики – це метод підвищення ефективності навчально-виховного процесу та взаємодії між учителем і учнями молодшого шкільного віку. Гра, якщо вона правильно організована, стає для вчителя інструментом

виховання, що дає змогу повністю враховувати вікові особливості молодших школярів розвивати ініціативу, створювати атмосферу розкнутості, самостійності, творчості та умови для саморозвитку, дозволяє розвивати самостійність і самодіяльність учнів на уроках математики в 1-4 класах, виховувати любов до праці, повагу до оточуючих, почуття відповідальності за інших і т.д.

На думку, Яценко І.П., гра та сучасні ігрові технології допомагають вчителю початкових класів удосконалити свій урок, зробити його яскравішим, цікавішим. Нерідко ігрова ситуація може бути найкращим початком уроку, в ігровій формі можна ефективно ознайомити учнів з новим матеріалом, гра допоможе поживити процес тренувальних вправ.

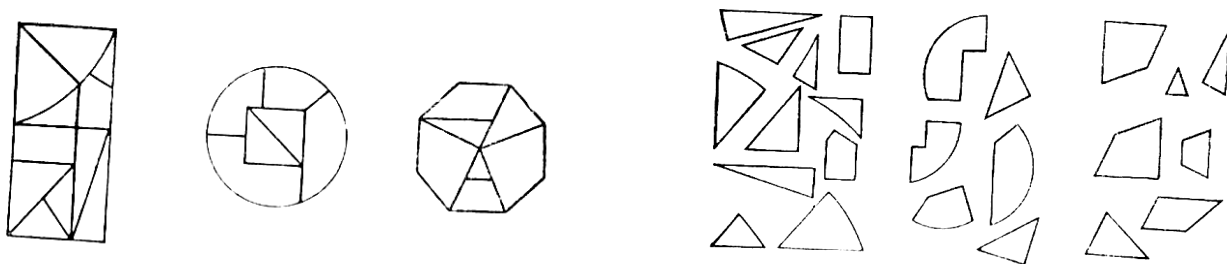
Ігри на уроках математики в початковій школі широко використовуються як засіб навчання, виховання і розвитку школярів. У будь-якій грі розвивається увага, спостережливість, кмітливості. У грі математичного характеру найповніше проявляється індивідуальні особливості, інтелектуальні можливості, нахили, здібності дітей. Вона допомагає задовільнити дитячу допитливість, залучити їх до активного пізнання оточуючого світу, оволодіти способами пізнання зв'язків між предметами та явищами.

На уроці доцільно використовувати такі дидактичні ігри, організація яких не потребує багато часу на приготування обладнання, запам'ятовування громіздких правил. Перевагу слід віддавати тим іграм, які передбачають участь у них більшості дітей класу, швидку відповідь, зосередження довольної уваги. На уроках математики це, зокрема, ігри: „Хто швидше?“, „Магазин“, „Мовчанка“, „Колові приклади“, Так, наприклад, гра „Доміно“ допоможе у дитини сформувати поняття про число, можна широко

$$\begin{array}{|c|} \hline \bullet \\ \hline \\ \hline \end{array} + \begin{array}{|c|} \hline \bullet \bullet \\ \bullet \\ \hline \bullet \\ \hline \end{array} - \begin{array}{|c|} \hline \bullet \bullet \\ \bullet \bullet \\ \bullet \bullet \\ \hline \bullet \bullet \\ \bullet \bullet \\ \hline \end{array} + \begin{array}{|c|} \hline \bullet \\ \hline \bullet \\ \hline \end{array} =$$

використовувати як під час лічби, виховати у дитини самостійність прийняття рішень, гуманне ставлення до однокласників.

Гра „Склади з частин”. Учні потрібно на набірному полотні виставити зразки плоских геометричних фігур. Кожний учень одержує одну з фігур, розрізану на частини, і має скласти дану фігуру.

Гра у сучасній педагогіці розглядається як досить важливий метод виховання, який повинен використовувати кожен вчитель, працюючи з дітьми молодшого шкільного віку. За словами Крупської Н.К., ігри для дітей „мають виняткове значення: гра для них – навчання, гра для них – праця, гра для них – серйозна форма виховання” [6,с.18]. Головною ознакою гри на уроках математики у початкових класах являється її виховна сторона. Вона розвиває у молодших школярів вміння швидко знаходити правильне рішення, допомагає виховувати у дітей почуття задоволеності від прояву своїх знань та навичок, логічного мислення, спостережливості. Саме під час гри відбувається спілкування дитини з колективом класу, спілкування між учителем і учнем.

Література

1. Артемова Л. В. Вчися граючись / Л.В.Артемова// Томіріс . – К.: 1990. – 170 с.
2. Власенко А.Ю. Роль гри у навчанні і вихованні молодших школярів // Початкова школа. – 1997. – №6. – С. 40-45.
3. Державний стандарт початкової загальної освіти // Початкова школа. – 2001. – № 1. – С. 42.

4. Макаренко А. С. Гра / А.С.Макаренко //Вибрані твори: в 7-ти т. – Т.4. – К., 1954.– 524 с.
5. Сухомлинський В. О. Серце віддаю дітям / В. О.Сухомлинський// Вибрані твори: в 5-ти т. – Т.3. – К.: Радянська школа, 1977. – С. 9-98.
6. Щербань П. Дидактичні ігри у навчально-виховному процесі // Початкова школа – 1997. - № 9 – с.18 (Київ “Педагогічна думка”).